

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Rīgas metropoles konkurētspējas paaugstināšana

VARAM Valsts ilgtspējīgas attīstības plānošanas departaments

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Prezentācijas saturs

1. Pašreizējā situācija konkurētspējas veicināšanas jomā

- Tendences konkurētspējas jomā Baltijas valstīs un Latvijas reģionos
- Konkurētspējas veicināšanai pieejamie publiskie finanšu resursi un uzņēmējdarbības veicināšanas jomā nodarbinātie cilvēkresursi
- Starptautisko un Latvijas ekonomikas ekspertu galvenie ieteikumi konkurētspējas veicināšanai 2024.gadā
- Pašvaldību uzņēmējdarbības veicināšanas kapacitāte

2. Iespējamās izmaiņas pārvaldes modelī, lai sekmīgāk strādātu ar investoriem

3. Diskusija

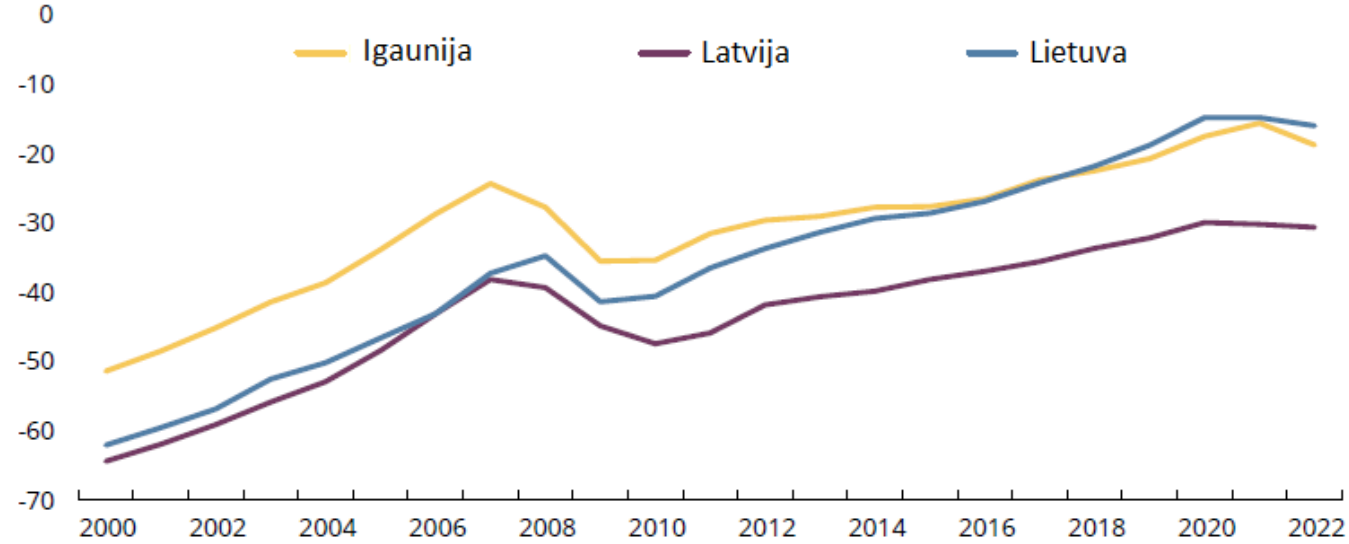

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

1. Pašreizējā situācija konkurētspējas veicināšanas jomā

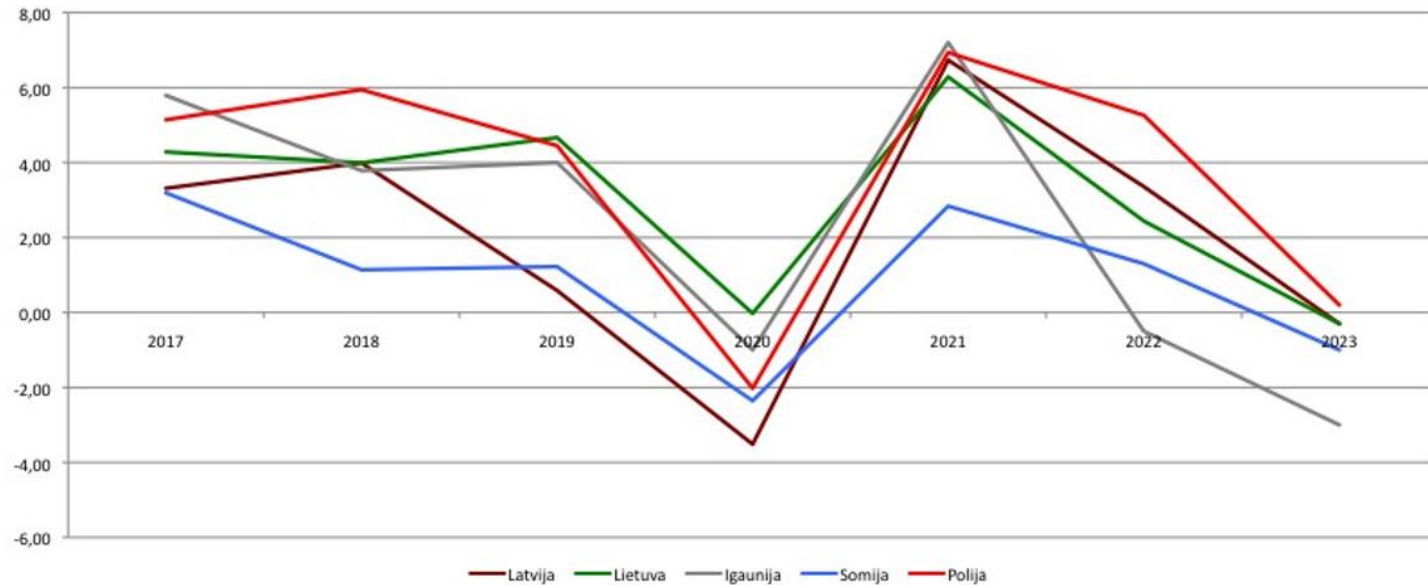

IKP izmaiņu tendences Baltijas valstīs

Baltijas valstu IKP uz vienu iedzīvotāju atšķirība pret OECD vidējo rādītāju, % (OECD pārskats «Latvija 2024»)

ES austrumu pierobežas valstu IKP izmaiņas pret iepriekšējo gadu, %

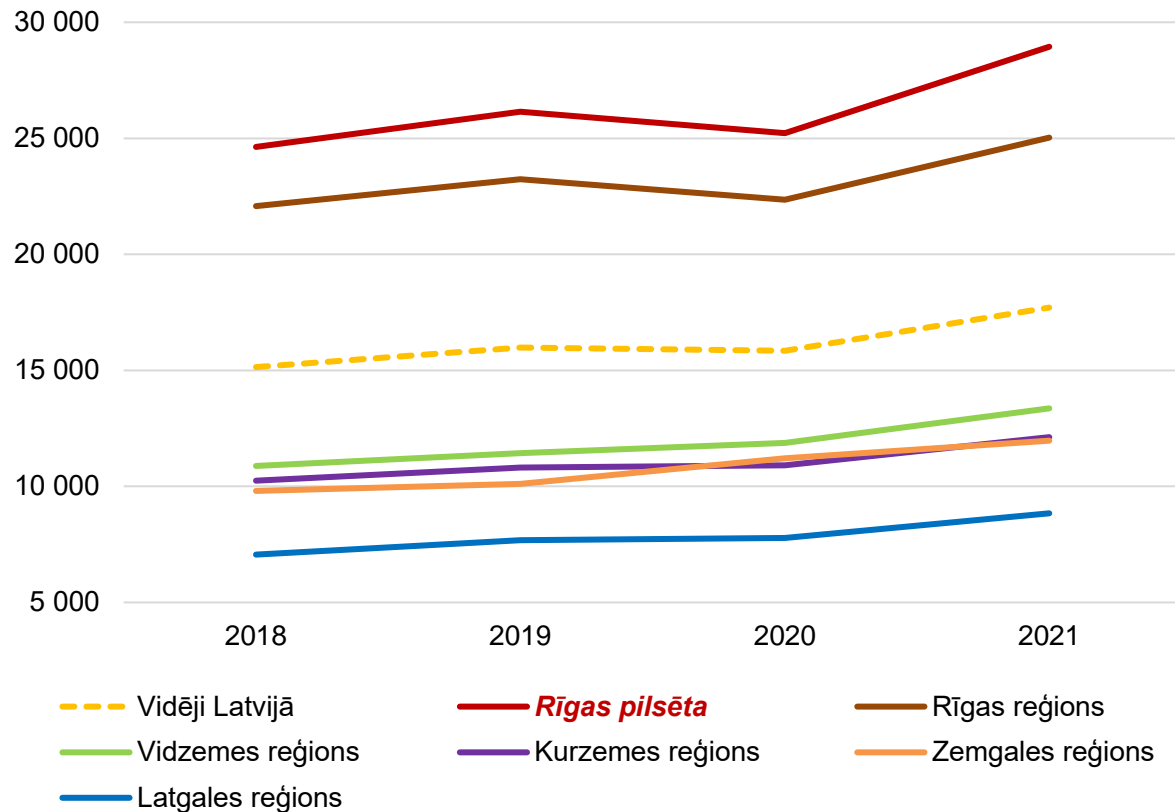

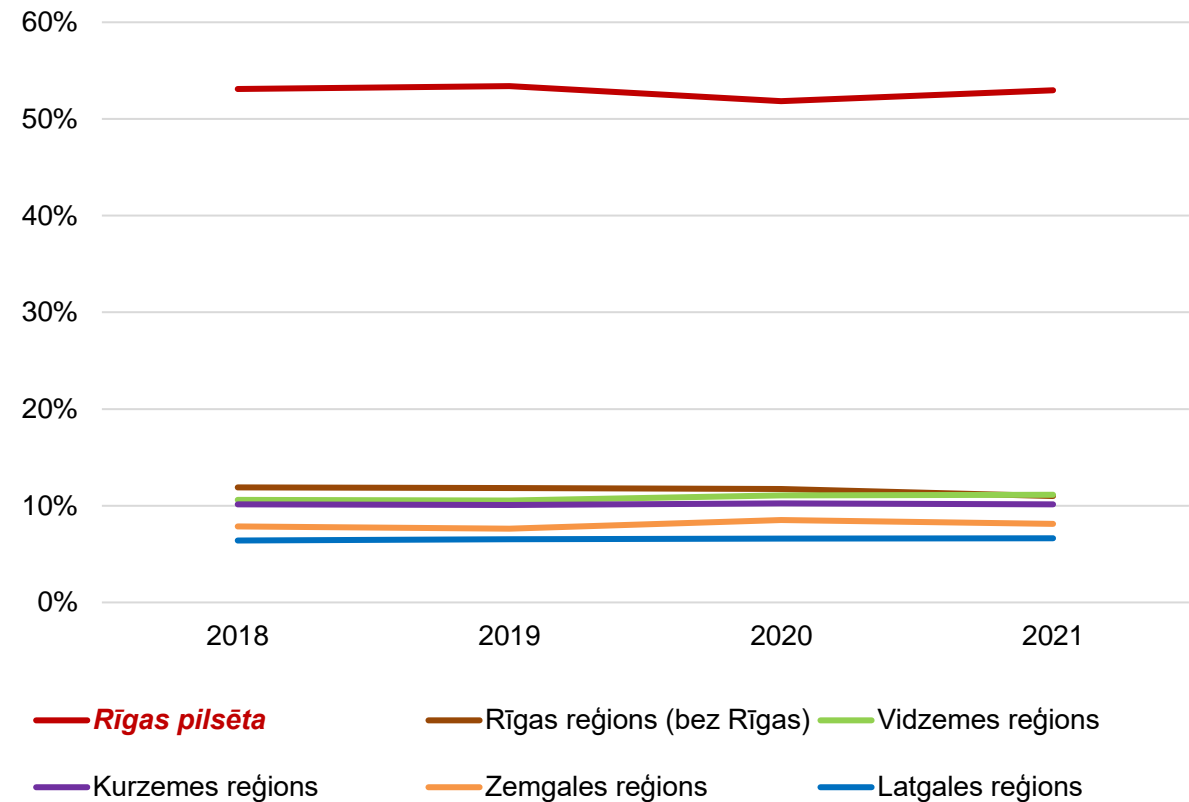
Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

IKP izmaiņas Latvijas statistiskajos reģionos un Rīgas pilsētā

Latvijas reģionu un Rīgas pilsētas IKP uz vienu iedzīvotāju, eiro (CSP)

Iekšzemes kopprodukta īpatsvars reģionos un Rīgas pilsētā, % (CSP)

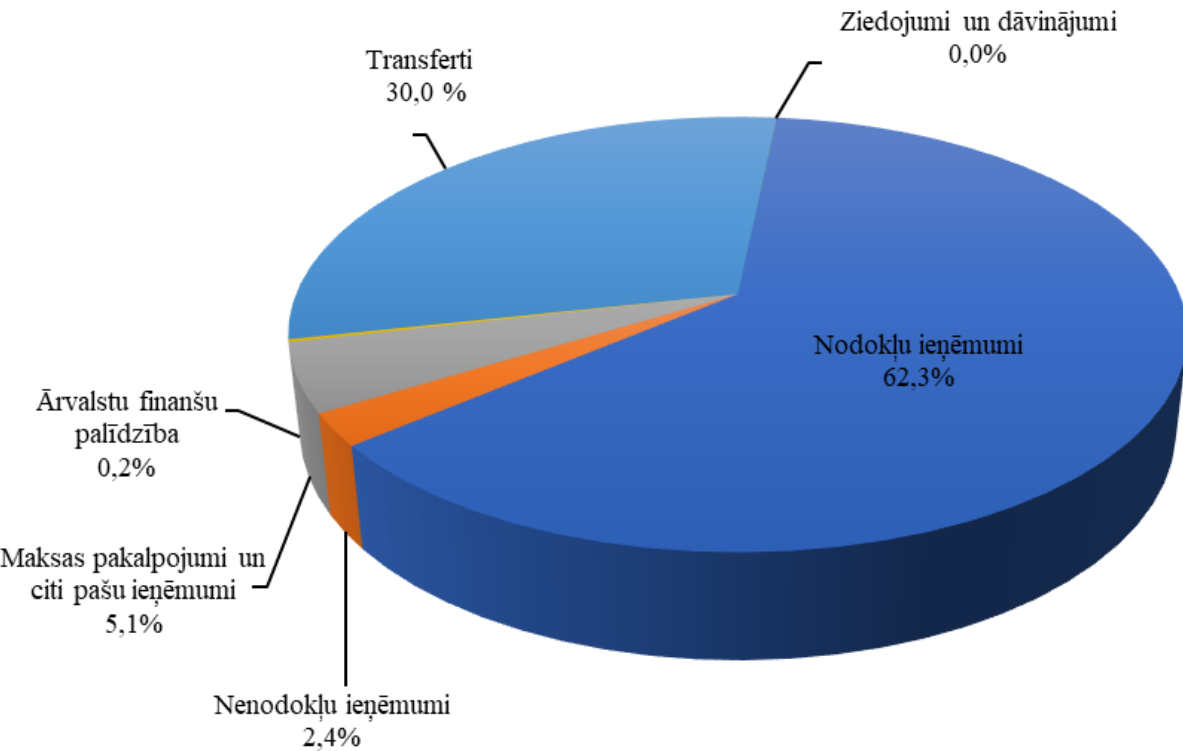
* **Rīgas pilsēta** izdalīta atsevišķi, lai parādītu Rīgas IKP uz vienu iedzīvotāju līmeni pret citiem reģioniem, kā arī Rīgas pilsētas IKP apjoma īpatsvaru no kopējā IKP apjoma valstī

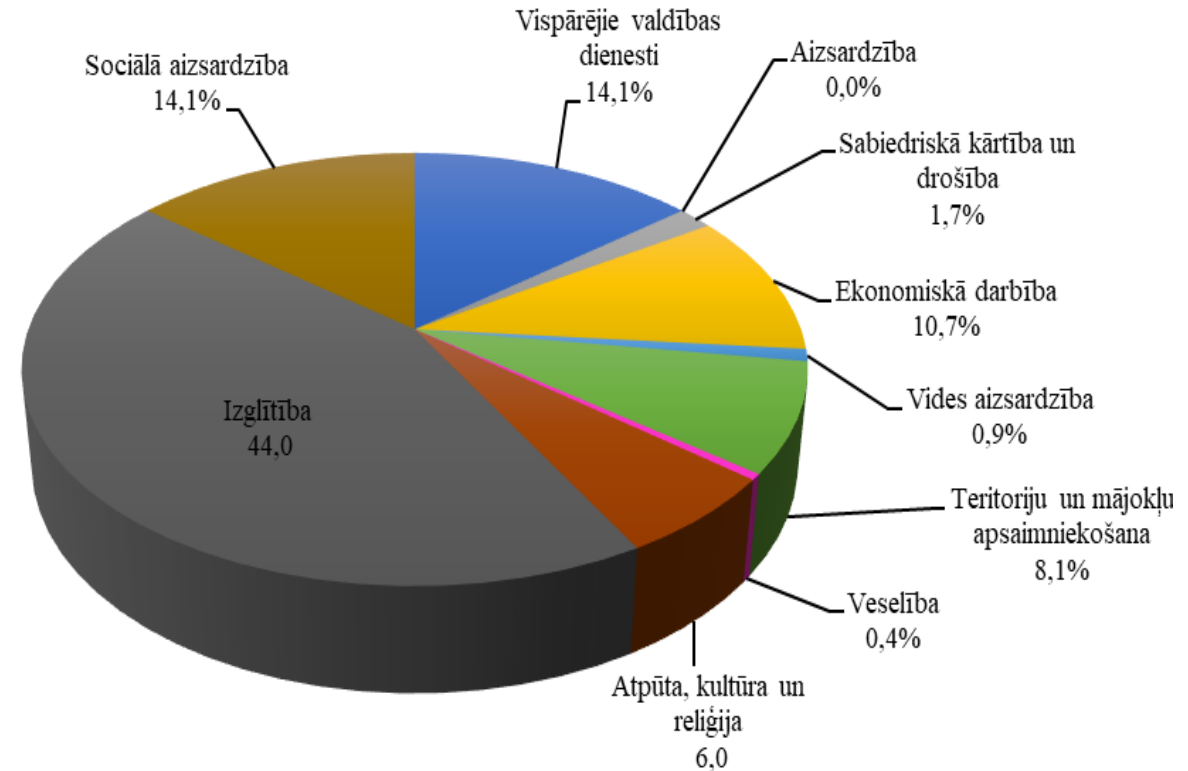
Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Pašvaldību kopbudžetu plāns (uz 31.03.2024)

Plānotie ieņēmumi 3 726 070 014 eiro

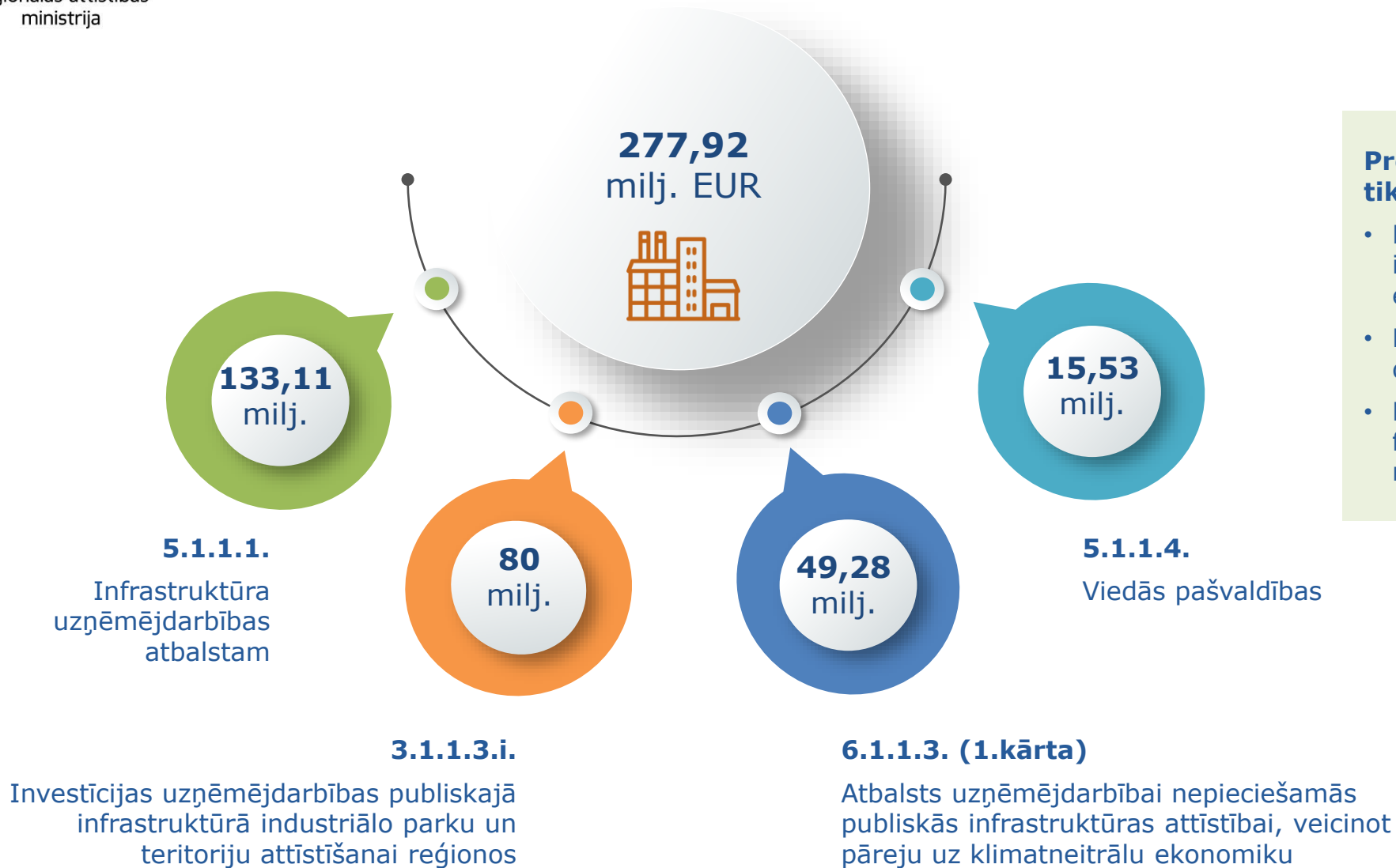
Plānotie izdevumi 4 263 813 282 eiro

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Uzņēmējdarbības vides attīstība 2021.–2027.gada periodā

Projektu īstenošanas rezultātā tiks:

- Piesaistītas komersantu nefinanšu investīcijas vismaz 207,3 milj. eiro apmērā
- Radītas vismaz 2959 jaunas darba vietas
- Nodrošināts darba algu fonda pieaugums vismaz 66,56 milj. eiro apmērā

Finansē
Eiropas Savienība

Finansē
Eiropas Savienība
NextGenerationEU

2027
Nacionālais
attīstības plāns

Ekonomikas ministrija

ES Finansējums EM prioritātēm

DIGITĀLĀ
TRANSFORMĀCIJA

183,5
M EUR

50,1
M EUR

Finanšu instrumenti
digitalizācijai

40
M EUR

Atbalsts procesu
digitalizācijai

45,4
M EUR

Jaunu produktu un
pakalpojumu izstrāde

30
M EUR

Digitālo prasmju
attīstība

18
M EUR

EDIC un reģionālo
centru izveide

PRODUKTIVITĀTE

543,6
M EUR

109,7
M EUR

Atbalsts MVK
uzņēmējdarbības attīstībai
(inkubācija, eksports,
komercializācija)

205
M EUR

Atbalsts P&A jaunu
produktu, tehnoloģiju un
pakalpojumu izstrādē

228,9
M EUR

Finanšu instrumenti P&A
un MVK attīstībai

NEVIENLĪDZĪBAS
MAZINĀŠANA

205,5
M EUR

42,9
M EUR

Zemu īres mājokļu
pieejamība

21,7
M EUR

Vides pieejamība

60,9
M EUR

Sociālo mājokļu
pieejamība

80
M EUR

Industriālie parki

ENERGOEFEKTIVITĀTE

673,1
M EUR

230,5
M EUR

Energoefektivitāte
dzīvojamās ēkās

173,5
M EUR

Energoefektivitāte
valsts ēkās

80
M EUR

Pārvades, sadales tīklu
modernizācija

189,1
M EUR

Energoefektivitāte
uzņēmējdarbībā

Pašvaldību uzņēmējdarbības veicināšanas kapacitāte

Pašvaldība	Atbildīgā struktūrvienība (darbinieku skaits uzņēmējdarbības jomā)*	Darbinieku kopskaits
Rīga	Rīgas investīciju un tūrisma aģentūra (29 darbinieki): t.sk. Investīciju pārvalde (9), Tūrisma pārvalde (7), Starptautiskās sadarbības un mārketinga pārvalde (8) un direktora birojs (5)	29
Jūrmala	Pašvaldības Tūrisma un uzņēmējdarbības attīstības nodaļa (5) Pašvaldības Tūrisma komunikācijas daļa (5)	10
Siguldas nov.	Siguldas novada attīstības aģentūra (14): t.sk. Attīstības projektu un uzņēmējdarbības nodaļa (4), Mārketinga nodaļa (3) un Tūrisma nodaļa (4) Pašvaldības Teritorijas attīstības pārvaldes Investīciju nodaļa (3)	17
Salaspils nov.	Pašvaldības Attīstības daļa (3)	3
Olaines nov.	Nodibinājums "Olaines novada uzņēmējdarbības atbalsta centrs" (3)	3
Mārupes nov.	Mārupes novada Tūrisma un uzņēmējdarbības atbalsta aģentūra (7)	7
Saulkrastu nov.	Pašvaldības Komunikācijas un tūrisma nodaļa (3)	3
Ādažu nov.	Tūrisma informācijas centrs (2)	2
Ropažu nov.	Pašvaldības Projektu nodaļa (4)	4
Ķekavas nov.	Pašvaldības Sabiedrības informēšanas un mārketinga nodaļa (4)	4

Biedrība "Pierīgas tūrisma asociācija" (exitriga.lv), kas apvieno 7 Pierīgas novadu pašvaldības
Rīgas plānošanas reģiona Reģionālās attīstības koordinācijas nodaļa (2 uzņēmējdarbības speciālisti)

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

LIAA pārstāvniecības pašvaldībās

LIAA reģionālās pārstāvniecības ir izveidotas uz bijušo biznesa inkubatoru un atbalsta vienību bāzes, saglabājot plašo reģionālo tīklu

LIAA reģionālo pārstāvniecību darbība tiek nodrošināta ar ERAF līdzfinansējumu

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Starptautisko ekspertu ieteikumi konkurētspējas uzlabošanai Latvijā (OECD ekonomikas pārskats «Latvija 2024»)

Jāuzlabo fiskālā politika (Pakāpeniski ir jāuzlabo fiskālā politika, lai samazinātu fiskālo deficītu un inflācijas spiedienu. Ukrainas kara ietekmē ir palielinājusies **nepieciešamība ieguldīt aizsardzībā un iekšējā drošībā**, kamēr valdība apņēms turpināt palielināt izglītības un veselības nozaru izdevumus. Lai stabilizētu parādu, ir **jārisina pieaugošās izdevumu vajadzības, paaugstinot tēriņu efektivitāti, pārskatot izdevumus un palielināt nodokļu ienēmumus**, tostarp no ienākuma un īpašuma nodokļiem, un samazinot nodokļu izdevumus

Jāreformē nodokļu sistēma (valstī ir augstas sociālās apdrošināšanas iemaksas cilvēkiem ar zemiem un vidējiem ienākumiem. Iedzīvotāju ienākuma nodokļu progresivitāte joprojām ir zema. Īpašuma nodokļa ienēmumi ir zemi. Kadastra īpašuma vērtības nav piesaistītas tirgus cenām. Ieteicams **periodiski paaugstināt nodokļus par nekustamo īpašumu, pamatojoties uz regulāri atjauninātām tirgus vērtībām**, vienlaikus turpinot nodrošināt nodokļu atlaides trūcīgāko mājražniecību galvenajai dzīvesvietai)

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Starptautisko ekspertu ieteikumi konkurētspējas uzlabošanai Latvijā (OECD ekonomikas pārskats «Latvija 2024»)

Jāuzlabo publiskā sektora kapacitāte, jāpāskata izdevumu efektivitāte (novērojama liela mainība kvalificēto speciālistu un vadītāju vidū, kā arī digitālo un vadības prasmju trūkums, kas ir novājinājis institucionālo atmiņu un valsts politikas kvalitāti un efektivitāti. **Jāuzlabo darbinieku apmācība**, jo īpaši digitālās un vadības prasmju jomā. **Jāuzlabo politikas ietekmes ex-ante un ex-post analīze**, kas joprojām ir vāja, samazinot sabiedrisko pakalpojumu kvalitāti un izdevumu efektivitāti. Nepieciešams padarīt obligātu elektroniskās ienākuma nodokļa deklarācijas iesniegšanu visiem nodokļu maksātājiem, vienlaikus turpinot samazināt administratīvo slogu, deklarāciju aizpildīšanā)

Jāpalielina investīcijas, lai panāktu straujāku izaugsmi (Akciju tirgus kapitalizācija ir ļoti neliela, un atšķirībā no citām Baltijas valstīm, neviena no lielajām kapitālsabiedrībām nav kotēta akciju tirgū. Nepieciešams paātrināt pašreizējos plānus, iekļaujot lielus valsts uzņēmumus sarakstā. Pensiju fondu ieguldījumi ir galvenokārt ārvalstu aktīvos, un ir devuši zemu atdevi. Nepieciešams paaugstināt pensiju otrā līmeņa fondu ieguldījumu, uzlabojot vietējo komersantu pieeju izaugsmei nepieciešamajam finansējumam. Maksātspējas procesi saglabājas ilgi, tāpēc ir nepieciešams paplašināt Ekonomikas tiesas pilnvaras, vienlaikus palielinot tās resursus. **Digitālo un pārvaldības prasmju trūkums kavē digitālo ieviešanu un inovācijas**. Joprojām ir nepietiekams novērtējums par valsts uzņēmumu klātbūtnes ietekmi uz konkurenci)

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas ekspertu ieteikumi konkurētspējas uzlabošanai Latvijā (EM informatīvais ziņojums «Latvijas tautsaimniecība – produktivitāte, konkurētspēja, izaugsme»)

GALVENIE RĪCĪBAS VIRZIENI LATVIJAS EKONOMIKAS KONKURĒTSPĒJAS PIEAUGUMAM:

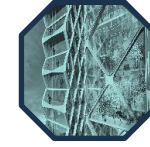
**IEGULDĪJUMI
CILVĒKKAPITĀLĀ**, ceļot
izglītības kvalitāti un
sabiedrības veselību,
pilnveidojot
pārkvalifikācijas un
kvalifikācijas
paaugstināšanas,
darbspēka efektīvākas
izmantošanas, talantu un
kvalitatīva darbspēka
piesaistes procesus

**KONKURĒTSPĒJĪGA
UZŅĒMĒJDARBĪBA**,
novirzot resursus
uzņēmumu attīstībai un
modernizācijai, jaunu
biznesa ideju īstenošanai,
sniedzot atbalstu
uzņēmumu
konkurētspējai, inovāciju
sistēmu un digitalizācijas
attīstībai, kā arī mazinot
birokrātiju un digitāli
transformējot publisko
pārvaldi

**REĢIONĀLI
SABALANSĒTA
IZAUGSME**, sekmējot
labi apmaksātu darba
vietu un globāli
konkurētspējīgu
uzņēmumu izveidi,
nodrošinot reģionālo
centru savienojamību un
pieejamus kvalitatīvus
publiskos pakalpojumus

**MODERNA
INFRASTRUKTŪRA UN
PIEEJAMI MĀJOKĻI**,
mazinot birokrātiskos
šķēršļus nekustamo
īpašumu attīstībai,
sekmējot ēku fonda
atjaunošanu un atbilstību
klimata neitralitātei,
attīstot zemas īres
mājokļu pieejamības tirgu
un transporta
infrastruktūru, kā arī plaši
pieejamu sabiedriskā
transporta pakalpojumu
mobilitāti

**KLIMATA
PĀRMAIŅAS UN
IEGULDĪJUMI
ZAĻAJĀ
INFRASTRUKTŪRĀ**,
sekmējot enerģētisko
neatkarību un
īstenojot ambiciozus
atjaunojamās
enerģijas projektus

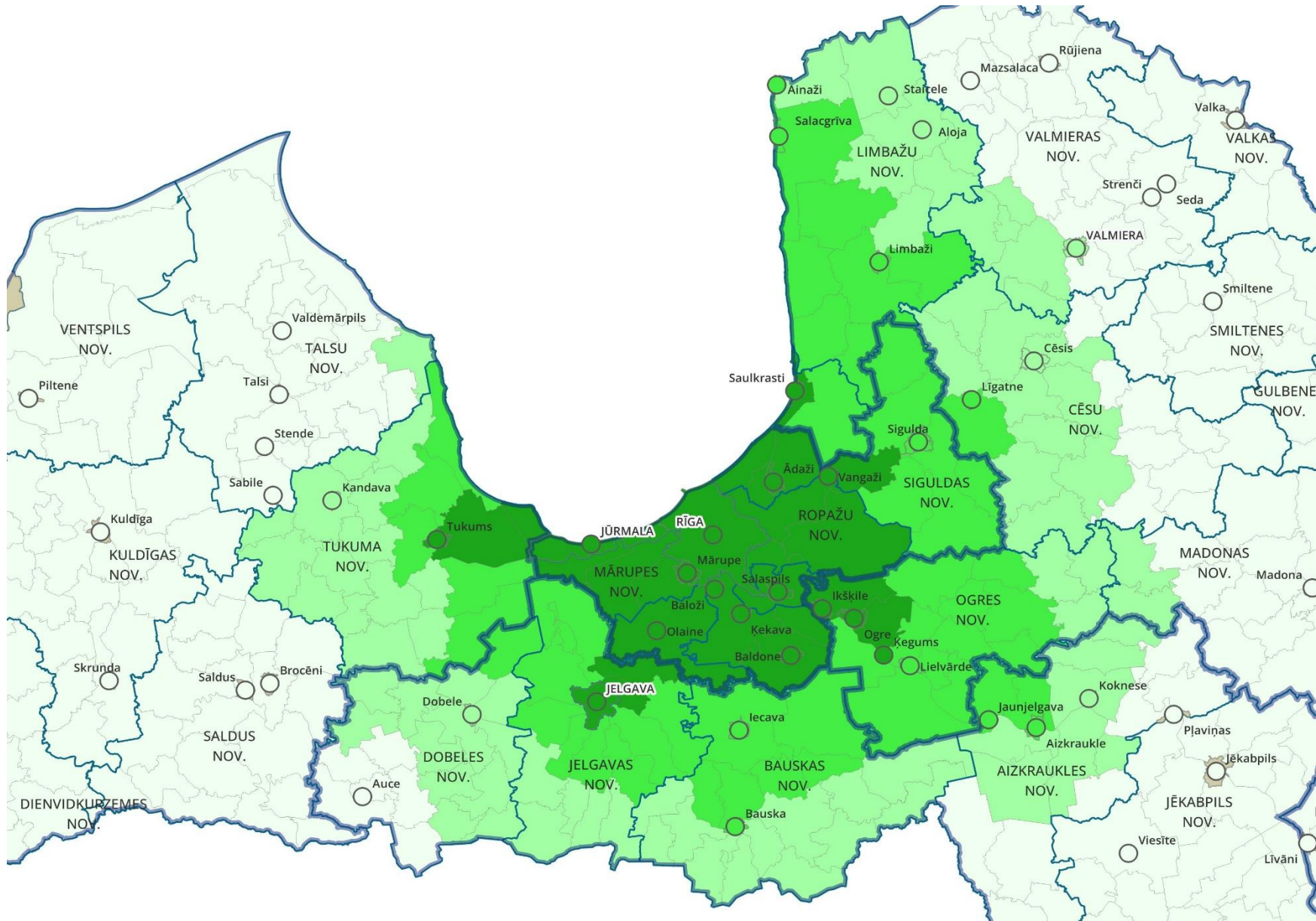
Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

2.Nepieciešamās izmaiņas publiskajā pārvaldē, lai sekmīgāk strādātu ar investoriem – pārvaldības modelis, institūciju kompetence un sadarbības modelis

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Rīgas metropoles areāls un tā ietekme uz apkārtējām teritorijām

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Ieteicamie uzlabojumi pārvaldības jomā

Pēdējos gados straujākā uzņēmējdarbības **izaugsme ir notikusi Pierīgas statistiskajā reģionā**. Tās IPK īpatsvars no Latvijas kopējā IKP ir pieaudzis no 12% (2000.gadā) līdz 16% (2021.gadā). Rīgā un citos statistiskajos reģionos IKP īpatsvars ir samazinājies, vai palicis nemainīts. Lai pilnvērtīgāk izmantotu Rīgas metropoles pašvaldību izaugsmes potenciālu, un sekmīgāk sadarbotos ar pieaugošo komersantu skaitu, arī **pašvaldībām ir nepieciešams uzlabot darbību uzņēmējdarbības veicināšanas jomā un uzņēmējdarbības vides uzlabošanā**

Atbilstoši publiski pieejamajai informācijai Rīgas metropoles pašvaldībās ar uzņēmējdarbības veicināšanu visbiežāk strādā 3-4 darbinieki. Šie darbinieki nodarbojas galvenokārt ar tūrisma nozares attīstīšanu. Dažās pašvaldībās ir tikai tūrisma nozares speciālisti, bet nav neviena darbinieka, kas strādātu ar citu uzņēmējdarbības nozaru attīstības jautājumiem. **Pašvaldībām ir ieteicams vairāk koncentrēties uz uzņēmējdarbības attīstību kopumā**

Rīgas plānošanas reģions iesaistās projektu īstenošanā par ļoti plašu tēmu klāstu, tāpēc **ieteicams koncentrēties galvenokārt uz Rīgas metropoles stiprināšanas jautājumiem**. Analītiskie materiāli un pieredzes apmaiņas braucieni palīdzētu stiprināt plānošanas reģiona un pašvaldību kompetenci konkurētspējas jomā

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Potenciālie pārvaldības modeļi konkurētspējas stiprināšanai

Pašvaldības turpina īstenot individuālās uzņēmējdarbības veicināšanas aktivitātes, savukārt pašvaldību kopīgo interešu jomā ieteicams stiprināt kapacitāti kādā no šiem pārvaldības modeļiem:

**Rīgas investīciju un
tūrisma aģentūrā
izveidot Pierīgas attīstības
nodaļu**

**Pierīgas pašvaldību
attīstības aģentūras izveide**

**Rīgas plānošanas reģiona
Uzņēmējdarbības centra
kapacitātes stiprināšana**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Perspektīvās funkcijas

Perspektīvās funkcijas/sniedzamo pakalpojumu klāsts (atbilstoši izveidojamās institūcijas juridiskajam statusam un pieejamajiem cilvēkresursiem):

- Uzņēmējdarbības atbalsta un sadarbības projektu īstenošana
- Regulāras sadarbības platformas izveide ar komersantiem, regulāra komersantu vajadzību apzināšana
- Piedāvājuma gatavošana investoriem (sadarbībā ar pašvaldībām) par uzņēmējdarbībai pieejamajām teritorijām un ēkām uzņēmējdarbības veicināšanai un pašvaldību atbalstu uzņēmējiem konkrētajā kalendārajā gadā
- Atbalsta pasākumu izstrāde un ieviešana uzņēmējdarbības uzsākšanai un jauniešu uzņēmējspēju attīstīšanai
- Dalība izstādēs, pasākumu un konsultāciju organizēšana
- Mārketinga aktivitātes un informatīvs atbalsts

Līdzīgi pārvaldības modeļi Latvijā:

- Nodibinājums «Ventspils augsto tehnoloģiju parks» (<https://www.vatp.lv>, izveidots 2017.g.)
- Valmieras attīstības aģentūra (<https://developvalmiera.lv>, izveidota 2000.gadā, 2024.gadā pašvaldības finansējums 138 458 euro)
- Latgales PR Uzņēmējdarbības centrs (<https://lpr.gov.lv/lv/luc>, izveidots 2013.g.)

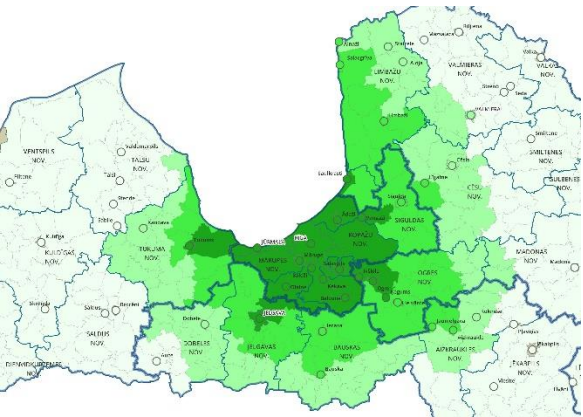

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

3.Diskusija

Kādas ir nepieciešamās izmaiņas publiskajā pārvaldē, lai sekmīgāk strādātu ar investoriem – pārvaldības modelis, institūciju kompetence un sadarbības modelis

- 1) Viedoklis par Rīgas metropolei piemērotāko pārvaldes modeli konkurētspējas stiprināšanas jomā
- 2) Kādas pašvaldību funkcijas prioritāri būtu nepieciešams stiprināt, lai panāktu straujāku izaugsmi (piem., projektu vadības, mārketinga, industriālo teritoriju izveides, v.tml.)?
- 3) Kā uzlabot sadarbību Rīgas metropolē konkurētspējas jomā, lai mērķtiecīgāk strādātu investīciju piesaistes jomā?
- 4) Kāda veida ieguldījumi /rīcība stiprinātu Rīgas metropoles areāla konkurētspēju?

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Paldies!

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Turpmākais laika grafiks

2024.gads Rīgas metropoles pārvaldības modeļa izstrāde

Līdz 01.09.2024 EM sadarbībā ar nozaru ministrijām ir jā sagatavo un jā iesniedz Valsts kancelejā priekšlikumi Valdības rīcības plāna papildināšanai ar prioritārajām jomām un ikgadēji sasniedzamajiem rezultātiem ekonomikas attīstībai primāri produktivitātes, cilvēkkapitāla un eksporta atbalsta jomā

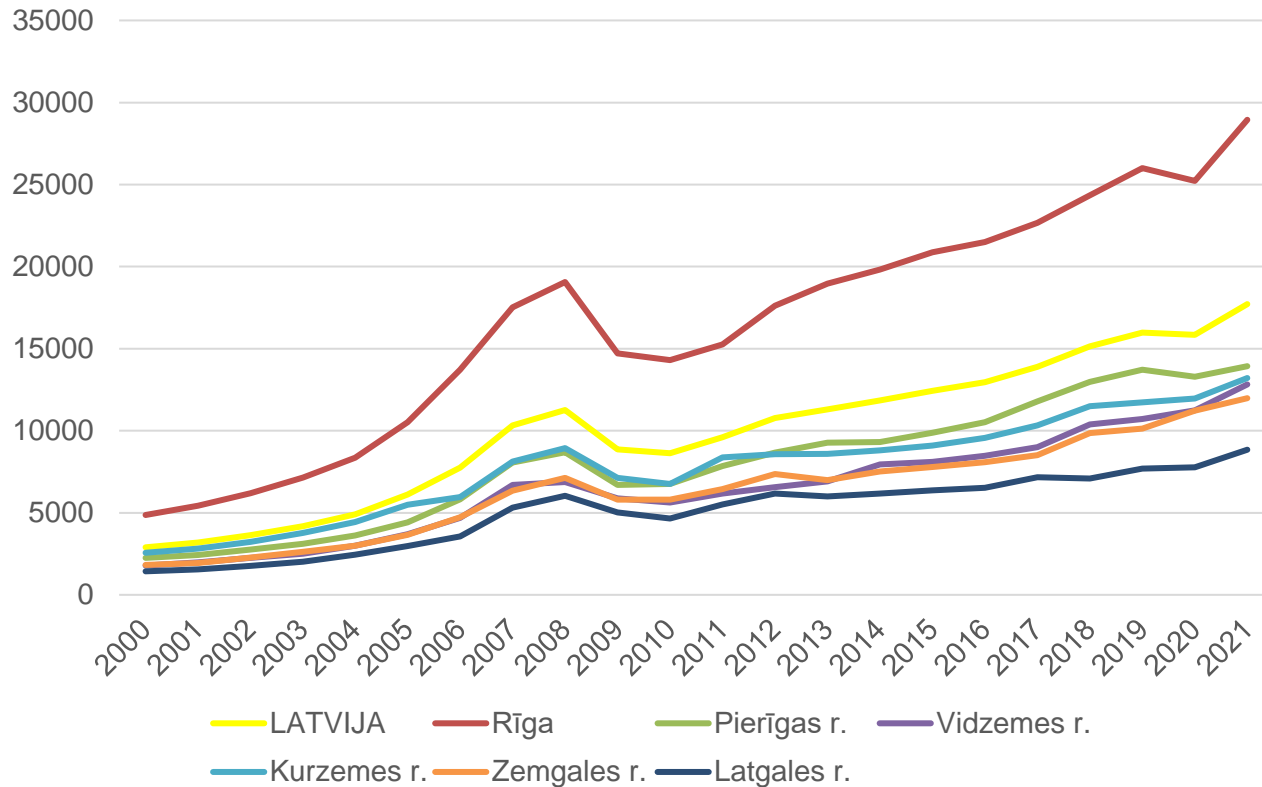
Evikas Siliņas vadītās valdības rīcības plānā ir noteikts, ka **līdz 31.12.2025** paaugstināsim Rīgas konkurētspēju Ziemeļeiropā, nodrošinot iespējas investēt Rīgas infrastruktūrā un **izveidojot vienotu Rīgas metropoles attīstības un pārvaldības modeli** (panākta Rīgas kā Ziemeļeiropas uzņēmējdarbības, zinātnes un kultūrtūrisma centra izaugsme, apvienojot Latvijas galvaspilsētā koncentrēto lielāko valsts zinātnisko un uzņēmējdarbības potenciālu, izveidojot klasterus zinātnei un pētniecībai, kā arī inovatīvu un tehnoloģiski ietilpīgu uzņēmumu izaugsmei, kā arī sekmējot Starptautiskās lidostas “Rīga, dzelzceļa projekta Rail Baltica un Rīgas ostas attīstību)

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

IKP izmaiņas Latvijas statistiskajos reģionos

Latvijas reģionu IKP uz vienu iedzīvotāju, eiro (CSP)

Iekšzemes kopprodukta īpatsvars reģionos, % (CSP)

